ÎNTRU FERICITA ADORMIRE A PATRIARHULUI TEOCTIST

Anca Beatrice Todireanu

Luni, 30 iulie 2007, în jurul orelor 17, clopotele bisericilor din întreaga ţară au început să bată lung şi trist. Toată suflarea ortodoxă avea să se cutremure.

Doamne, ce s-a întâmplat ? Un fior mi-a străbătut întreaga fiinţă. Răspunsul a venit aproape instantaneu. La telefon tocmai mi se dădea o veste cumplită : „Patriarhul nostru a trecut la cele veşnice ..." Nu-mi venea să cred... apoi cu o voce aproape stinsă am rostit „Dumnezeu să-l mântuiască".

Despre adormirea Sa, s-a scris şi s-a vorbit deja foarte mult. Noi vom încerca prin acest articol doar să-i schiţăm un scurt portret, ca un mic omagiu pe care-l putem aduce celui de-al cincilea Patriarh al României, cel care cu multă vrednicie a condus Biserica Ortodoxă Română vreme de mai bine de 20 de ani.

Când la 7 februarie 1915, tânăra Marghioala, soţia lui Dumitru Arăpaşu, aducea pe lume cel de-al zecelea lor copil, nimeni nu bănuia la acea vreme, că se năştea de fapt un Patriarh, cel care avea să-şi împletească destinul vieţii cu al Bisericii lui Hristos. Micuţul Teodor s-a bucurat de o copilărie frumoasă, a cărei amintire l-a întărit în vremea greutăţilor, de la mănăstire şi până la slujirea din Biserică. Tot mereu îşi amintea de unde a pornit şi povestea cu bucurie de câte ori avea ocazia. Din vistieria virtuţilor părinţilor lui plugari a dobândit credinţa cea adevărată, dragostea de ţară, de muncă şi de cinste şi a învăţat să preţuiască semenii şi darurile lor. A urmat şcoala primară în satul natal, învăţător fiindu-i chiar fiul preotului din sat care deseori îi învăţa rugăciuni şi cântări religioase. În această perioadă a fost atras de viaţa mănăstirească, fiindcă adeseori părinţii săi îl duceau la Mănăstirea Vorona din apropierea ţinuturilor natale. La 14 ani, era deja încolţită în mintea sa fragedă ideea de a-i sluji Lui Dumnezeu cu toata fiinţa. Nerăbdător, şi-a sărutat mama, şi-a luat rămas bun de la lume şi a plecat grăbit spre Mănăstire. Era deja hotărât şi nerăbdător să înceapă o nouă viaţă, cea monahală. A intrat întâi ca frate în schitul Mănăstirii Vorona. La 14 septembrie 1931 era deja elev la Seminarul Monahal de la Mănăstirea Neamţ ca un an mai târziu, să se mute la Seminarul Monahal de la Cernica.

La 6 august 1935, a depus voturile monahale la Mănăstirea Bistriţa – Neamţ, unde a primit şi numele de Teoctist. Pe 4 ianuarie 1937 a fost hirotonit diacon de către arhiereul Ilarion Mircea Băcăuanul, pe seama aceleaşi mănăstiri. În vara lui 1940 a terminat cursurile Seminarului Monahal de la Cernica, iar în toamnă s-a înscris la facultatea de Teologie Ortodoxă a Universităţii

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

din Bucureşti, unde în 1945 şi-a luat licenţa în Teologie, obţinând calificativul „Magna cum laude", la Catedra de Liturgică, sub îndrumarea Pr. Prof. Dr. Petre Vintilescu. În anii de facultate, a îndeplinit diferite misiuni în cadrul Arhiepiscopiei Bucureştilor, precum şi cea de diacon la Patriarhie.

Pe 1 martie 1945 a obţinut transferul la Iaşi, unde în Ziua praznicului Bunei Vestiri, a fost hirotonit preot (ieromonah) de către arhiereul Valerie Moglan Botoşăneanul, vicar al Mitropoliei Moldovei, pe seama Catedralei mitropolitane din Iaşi. Tot aici vreme de doi ani a urmat şi Facultatea de Litere şi Filozofie. Fiind remarcat ca o persoană plină de responsabilitate, iniţiativă şi dinamism, ieromonahul Teoctist se va învrednicii de multe încredinţări bisericeşti, astfel:

Devine mare eclesiarh al Catedralei mitropolitane din Iaşi, exarh al mănăstirilor din Moldova, urmând apoi să fie hirotesit arhimandrit, după care este numit vicar administrativ al Mitropoliei Moldovei (1948-1950), de către vlădica Justinian. Fiind foarte mulţumit de înfăptuirile acestui arhimandrit, Patriarhul Justinian îl va propune ca Episcop vicar patriarhal, Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, astfel că la 5 martie 1950, în Biserica Sf. Spiridon-Nou din Bucureşti, a fost hirotonit arhiereu cu titlul de Botoşăneanul.

În 1962 este ales Episcop eparhiot la Arad, unde s-a îngrijit de redeschiderea Mănăstirilor Gai, Prislop, Hodoş-Bodrog, restaurarea Catedralei Episcopale din Arad precum şi a reşedinţei eparhiale. Congresul Episcopiei Ortodoxe Române Misionare din America l-a ales pe postul de Episcop la Detroit, însă din motive subiective nu i s-a acordat intrarea în S.U.A.

La 25 februarie 1973 a fost înscăunat Arhiepiscop al Craiovei şi Mitropolit al Olteniei, ca mai apoi, după 5 ani de arhipăstorie, să fie ales în septembrie 1977, Arhiepiscop al Iaşilor şi Mitropolit al Moldovei şi Sucevei. După trecerea la cele veşnice a Patriarhului Iustin Moisescu (în 31 iulie 1986) vlădica Teoctist devine locţiitor de patriarh, ca mai apoi, să fie ales în noiembrie 1986 Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Perioada de patriarhat nu i-a fost deloc uşoară, ţinând cont că debuta sub auspiciile comunismului. Politica Prea Fericirii Sale a fost una de echilibru, fiind conştient că doar aşa putea asigura liniştea şi unitatea Bisericii.

Sub conducerea Sa au fost înfiinţate sau reînfiinţate o serie de Eparhii: ale Tomisului, Târgovişteі, Sucevei şi Rădăuţilor, Argeşului, Sloboziei şi Călăraşilor, Maramureşului şi Sătmarului, Covasnei şi Harghitei, Caransebeşului, Huşilor, Alexandriei şi Teleormanului, Episcopiile Giurgiului şi Slatinei, Mitropolia Basarabiei, Mitropolia pentru Germania şi Europa Centrală şi de Nord, Mitropolia Ortodoxă Română pentru Europa Occidentală şi Meridională, Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria, Episcopia Ortodoxă de la Vârşeţ.

Întâistătătorul Bisericii Ortodoxe Române, a iniţiat şi a canonizat mulţi sfinţi români. Astfel că în şedinţele Sfântului Sinod din iunie 1992, s-a hotărât canonizarea oficială a 14 noi Sfinţi, precum şi generalizarea cultului celor şapte Sfinţi canonizaţi în 1955 şi a altor 24 de Sfinţi autohtoni. Patriarhul a stăruit să li se alcătuiască sinaxare, acatiste şi slujbe. Printre cei canonizaţi, nu pot să nu-i amintesc pe

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

martirii Brâncoveni, pe Sf. Antim Ivireanul, Sf. Grigorie Dascălu şi Voievodul moldovean Ştefan cel Mare. Tot în timpul patriarhatului Său, a fost introdusă Religia în Şcolile de stat, s-a mărit numărul Seminariilor Teologice, precum şi ale Facultăţilor sau Secţiilor de Teologie Ortodoxă. A fost reorganizată Asistenţa socială în Patriarhia Română, realizându-se prezenţa preoţilor în spitale, orfelinate, penitenciare; au fost întemeiate Asociaţii şi organizaţii filantropice, pentru cei nevoiaşi, bătrâni, copii abandonaţi sau ai străzii, handicapaţi e.t.c.

În cei peste 50 de ani de activitate ca ierarh a publicat numeroase lucrări cu caracter ştiinţific, monografic şi de aprofundare teologică. A alcătuit monografia „Mitropolitul Iacob Putneanul (1750-1760)"; a editat „Liturghierul românesc (1679) al Mitropolitului Dosoftei"; este autorul studiilor „Mitropolitul Dosoftei – autor al limbajului liturgic" şi „Opera Sfântului Vasile cel Mare în evlavia credincioşilor ortodocşi români"; a editat „Biblia de la Bucureşti", ediţie jubiliară transliterată, 1988; este autorul a treisprezece volume de predici, omilii, meditaţii, cuvântări ocazionale şi studii, reunite în colecţia „Pe treptele slujirii creştine" ş.a

Una din laturile cele mai importante ale activităţii Sale, a fost însă lucrarea sa ctitoricească, prin care se înţelege nu doar înălţarea de noi biserici ci şi conservarea tuturor sfintelor lăcaşuri din parohii, filiii şi mănăstiri, prin restaurarea, întreţinerea şi protejarea lor faţă de orice fel de intemperii. A fost acuzat că nu s-a opus regimului comunist în dureroasa problemă a demolării bisericilor, însă prea puţini ştiu că Patriarhul Teoctist a preferat să sacrifice câteva biserici pentru a salva mult mai multe. Lista ctitoriilor Sale înălţate sau restaurate este foarte lungă fapt pentru care ne vom rezuma la a aminti doar câteva dintre ele: Biserica de la Tocileni, Biserica Sfinţilor Români de la Popeşti -Leordeni, Biserica Sf. Spiridon Vechi, Biserica Schitul Maicilor, Biserica Sf. Spiridon Nou, Biserica din Cimitirul Martirilor din decembrie 1989, Biserica parohiei Mărcuţa, Biserica Sf. Elefterie Vechi, Biserica Schitului Darvari şi multe-multe altele.

Din nefericire, ridicarea unei Catedrale Ortodoxe în Bucureşti, a rămas o dorinţă neîmplinită, atât pentru Patriarhul Teoctist cât şi pentru credincioşii români care speră să vină cât mai curând clipa în care vor participa la sfinţirea ei.

Despre activitatea „Patriarhului blândeţilor", cum frumos a fost numit de presa românească, au rămas foarte multe de spus, deoarece a avut o activitate bogată şi frumoasă, pusă în slujba Lui Dumnezeu şi a oamenilor. Noi ne-am limitat doar la cele prezentate mai sus, însă ne-a rămas o datorie faţă de Prea Fericirea Sa : Să ne rugăm, ca Bunul Dumnezeu să-l aşeze în „corturile drepţilor"!

„Fericiţi cei blânzi că aceia vor moşteni pământul" (Matei V, 5)

SUMMARY

Teodor Arăpaşu, was born on February 7th, 1915, as the tenth child of a Moldavian family. He died on July 30th, 2007, as the fifth Patriarch of the Romanian Orthodox Church (since November 1986). Between these two dates, his life stretched out rich in the events stirred by the tormented Romanian communist epoch, during which famous churches were demolished and numerous ministers of God went through incredible martyrdoms, in the communist prisons. The article sketches the life and activity of one of the controversial personalities of the Romanian public life.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro